

שחששו חכמים שמא יתשללו בני אדם, וישאירו את מלאכות הגילוח והכיבוס לעשותן במועד, בשעה שהם בטלים ממלאכתם, וכך יכנסו למועד כשהם מנוולים בלי גילוח, ועם בגדים מטונפים.

ומצינו דוגמא לזה, שחוששים שמא יהיו אנשים את הכיבוס והתספורת וישארו בניוולם:

ברתנן: הכהנים שהם **אנשי משמר**, המשרתים במקדש בזמן ה"משמר" הקבוע שלהם בעבודת המקדש.

וכן הישראלים, "**אנשי מעמד**", שהם נציגי

ושאר כל אדם — אפורין לגלח ולכבס במועד.

גמרא:

שנינו במשנה: ושאר כל אדם אסורין לספר ולכבס במועד.

והוינן בה: **שאר כל אדם** — מאי **מעמא אפורין**? והרי התספורת והכיבוס צורך המועד הן, ויש להתירם, על אף שהן מלאכות! (11)

ומשנינן: טעמו של האיסור הוא משום

המועד, שאינן מותרין אלא במעשה הדיוט, [וכמו שלמדנו גם כן לעיל י לענין תפירת בגדים, שאינו נעשה אלא במעשה הדיוט או בשינוין], ואף על פי כן מצד הדין היינו מתירים לעשותה במועד, הואיל ואינה מעשה אומן, וכמו שכתב הרמב"ן, שאפילו כשהיא נעשית ביד האומנים, אינה אלא מעשה הדיוט. אולם חכמים גזרו ואסרו הכיבוס, אף על פי שהוא מעשה הדיוט.

ולפי זה יתכן שיש חילוק בין גילוח לכיבוס לענין עשיתן בשכר. יעויין ביה"ל תקמב א וחווה"מ כהלכתו עמ' שח.

והקשה האור גדול [משניות], שעדיין היה לנו לאסור הכיבוס במועד מצד הדין, הואיל והיה יכול לכבס קודם לכן, והרי הוא כמכוון מלאכתו במועד, שאסור בשאר צרכי המועד [יעויין תקמה שעה"צ לא]. ותירץ על פי מה שכתבו הראשונים, שדוקא כשהניח המלאכה מתוך כונה תחילה לעשותה במועד, אז נחשב כמכוון מלאכתו, אבל אם שכח או נתעצל מלעשותה, ובין כך ובין כך הגיע המועד, אין להחשיבו כמכוון מלאכתו. וע"ע הערה 149.

לגלח קודם הרגל, הואיל ואין לו להתקשט בימי טומאתו, ולכן מגלח במועד, אם כן, הוא הדין גם לענין כיבוס, שאפילו אותם שאינם טעונים כיבוס בגדים, נתיר להם לכבס במועד מהסברא הנ"ל.

וכתב המאירי, שהוא הדין לאשה הלובשת לבנים בימי ספירתה, שמתרת לכבסם במועד.

11. פירש הריטב"א, שהגילוח הוא מצרכי הגוף ותקונו, ודינו כשאר מלאכות הנעשות לצורך אכילה, שהם מותרין במעשה אומן ללא שינוי. ולכן מצד עיקר הדין היה לנו להתירו במועד, לולא גזירת חכמים. [ואפילו כשכיוון מלאכתו במועד. כן כתב הקרן אורה]. וע"ע בביאור הגר"א [אוי"ח רנא ב].

ולפי דבריו, אותם שהתירו להם לגלח במועד, מפני אונס וכו', יש להם לגלח על ידי אומן וכדרכן. וכן הוכיח הביאור הלכה [תקלא ד] לדינא, ומטעם אחר.

אולם זהו דוקא לענין גילוח, שהוא תיקון ויפוי בגוף האדם, אבל כיבוס, שאינו בגופו, אין להחשיבו אלא כשאר מלאכות הנעשות לצורך